

Octavia Nedelcu

Fakulteti za tuje jezike in književnosti, Bukarešta

DOI: 10.4312/SSJLK.55.183-187

Slovenski jezik na Univerzi v Bukarešti

Praznovanje stoletnice od ustanovitve Univerze v Ljubljani je lepa priložnost, da naredimo kratek povzetek stanja slavistike v Romuniji nekoč in danes, mesta in vloge, ki jo ima lektorat za slovenski jezik po 40 letih obstoja v okviru Oddelka za rusko in slovansko filologijo na Fakulteti za tuje jezike in književnosti Univerze v Bukarešti in nenazadnje kulturnih in znanstvenih povezav med dvema univerzama.

slavistika v Romuniji, lektorat slovenskega jezika na Univerzi v Bukarešti

The celebration of the centenary of the University of Ljubljana is a good opportunity to briefly review the position of Slavic Studies in Romania, past and present, of the place and role of the Slovene lectureship after 40 years of existence within the Department of Russian and Slavic Philology of the Faculty of Foreign Languages and Literatures of the University of Bucharest, and last but not least of the cultural and academic relations between the two universities.

Slavic Studies in Romania, Slovene language lectureship at the University of Bucharest

Praznovanje stoletnice obstoja Univerze v Ljubljani je izvrstna priložnost, da se ozremo na delovanje lektorata slovenskega jezika na Univerzi v Bukarešti in hkrati na stanje slavistike v Romuniji danes. Jezikoslovno so se za slovenski jezik zanimali in o njem pisali znanstvena dela naslednji priznani romunski slavisti: Joan Bogdan, Alexandru Piru, Gheorghe Mihăilă, Dorin Gămulescu idr.

Znano je, da ima Univerza v Bukarešti bogato tradicijo in uživa visok ugled od ustanovitve leta 1864 ter da je postala izjemno pomembna znanstvenoraziskovalna ustanova tako za Romunijo kot tudi širše. Danes pod okriljem Univerze v Bukarešti deluje 19 fakultet, med katerimi je tudi Fakulteta za tuje jezike in književnosti, ki je sodobna, razgibana in raznovrstna ustanova. Fakulteta za tuje jezike in književnosti ima veliko število študijskih smeri (33) in študentov (4800) in je ena najpomembnejših izobraževalnih ustanov v okviru univerze. Edinstvena je po številu jezikoslovnih smeri, med katerimi je zelo ugledna prav slavistika.

Prva slavistična katedra na Univerzi v Bukarešti je delovala v okviru Fakultete za književnost in filozofijo s predavanji slovitega slavista Joana Bogdana (19. 10. 1891). Njegovo delo je nadaljeval Petre Cancel (1890–1947), romunski filolog in slavist, s predavanji o zgodovini jugoslovanske književnosti, še posebej ljudske. Pomembno je tudi delo njegovega sodelavca Antona B. Balote (1901–1971), ki je doktoriral v Beogradu pod mentorstvom priznanega srbskega jezikoslovca prof. dr. Aleksandra Belića. Od leta 1927 je katedro vodila Maria Timuș Cancel, od leta 1935 pa nadarjeni prevajalec srednjeveške književnosti Bogoljub Pisarov. Po drugi svetovni vojni, v študijskem letu 1949/50¹ so

¹ Oddelek za rusko in slovansko filologijo Univerze v Bukarešti v sodelovanju z Združenjem slavistov Romunije letos organizira Mednarodno znanstveno srečanje Romunska slavistika in dialog kultur 2019 ob praznovanju 70-letnice romunske slavistike na Univerzi v Bukarešti.

začeli v okviru Filološke fakultete delovati lektorati bolgarskega, češkega, poljskega, srbohrvaškega in slovaškega jezika, ki se jim je kasneje pridružil še ukrajinski. Leta 1952 je bil ustanovljen Inštitut za tuje jezike in književnosti, ki je vključeval štiri katedre: katedro za nemški, angleški, srbski in francoski jezik. Jeseni leta 1952 postane predstojnik katedre za srbski jezik v Bukarešti izjemni strokovnjak prof. dr. Mirko Živković, ki aktivno prispeva k vzpostavitvi in razvoju katedre in pušča vidne sledi tako na predavateljskem kot znanstvenem področju, predvsem na področju proučevanja kulturnih, zgodovinskih in literarnih romunsko-jugoslovanskih vezi vse do leta 1986, ko se je upokojil. Dve leti kasneje (1954) so omenjene katedre združene s Filološko fakulteto v okviru Univerze v Bukarešti. Hkrati sta katedra za slavistiko in katedra za ruski jezik na Filološki fakulteti začeli s skupnim delom za kasnejšo združitve v katedro za slavistiko leta 1955. Po ustanovitvi Fakultete za slovanske jezike v okviru Inštituta za tuje jezike in književnosti (1963) se študij slovanskih in drugih tujih jezikov na Univerzi v Bukarešti znatno izboljša in tako je leta 1978 ustanovljena Fakulteta za tuje jezike in književnosti. V okviru katedre za slovanske jezike in književnosti so obstajali naslednji študijski programi: bolgarski, srbohrvaški, češki, slovaški, ukrajinski in poljski jezik, ruski jezik pa je imel ločeno katedro.

Leta 1990 se družbeno-politične in s tem jezikoslovne razmere začnejo spreminjati. Oddelek za srbohrvaški jezik se je leta 1996 razdelil na dve ločeni študijski smeri: srbski in hrvaški jezik. Katedro za slovanske jezike je od leta 1996 do leta 2004 vodil dr. Dorin Gămulescu, od leta 2004 do 2012 pa prof. dr. Constantin Geambașu. Z združitvijo dveh kateder (ruske in katedre za slovanske jezike) leta 2012 je nastal današnji Oddelek za rusko in slovansko filologijo, ki ga je od leta 2012 do 2015 vodila prof. dr. Antoaneta Olteanu, od 2015 naprej pa prof. dr. Octavia Nedelcu. Z zavedanjem, da študenti danes bolj pragmatično gledajo na svojo prihodnost, smo uvedli dvojno specializacijo, tj. kombinacijo dveh jezikov, ki študentom po treh letih študija na Fakulteti za tuje jezike in književnosti v Bukarešti po bolonjskem sistemu² izobraževanja nudi večje možnosti na trgu dela.

Zavest o različnih kompetencah, ki jih imajo študenti priložnost in možnost spoznati med študijem, spodbuja osredotočen in učinkovit študij, povečuje odgovornost za lasten študij in krepi samozavest mladih ljudi. Med drugim je treba filološki profil slavističnih predavanj opazovati tudi v ekonomskem, družbenem in kulturnem kontekstu. Znotraj Oddelka za rusko in slovansko filologijo imajo danes vsi omenjeni slovanski jeziki status glavnega študijskega predmeta, ki se lahko študira vzporedno s kakšnim drugim tujim jezikom ali z romunščino. Poleg filoloških smeri, kamor so vključeni vsi slovanski jeziki, na naši fakulteti obstajata še smer Uporabni moderni jeziki in smer Prevajalstvo, kamor je vključen ruski jezik. Poleg strokovnih, splošnih in izbirnih predmetov obstajajo še fakultativni ali neobvezni izbirni predmeti kot tretji jezik. Na intenzivnih predavanjih študenti z uporabo primernih priročnikov in učbenikov usvajajo osnovne obrazce govornega in pisnega izražanja v slovanskih jezikih. V različnih oblikah predavanj so zastopane različne vrste praktičnega pouka: govorne in pisne vaje, vaje iz fonetike in intonacije, vaje iz pravopisa, slovnice in leksike, jezikoslovno-kulturološke vaje, vaje iz stilistike in prevajanja. Fakulteta za tuje jezike in književnosti, in znotraj nje naš oddelek, je aktivna v mednarodnem sodelovanju. Podpisane ima sporazume z različnimi univerzami in inštituti po državi in v tujini, vključno s programi, kot so Leonardo da Vinci, Lingua, Erasmus, Socrates, Lingua pax, CEEPUS idr. Z Univerzo v Ljubljani imamo podpisan

---

2 Romunija je podpisnica Bolonjske deklaracije od leta 1999.

sporazum Erasmus od leta 2015 in v okviru tega programa sta že gostovali profesorici Đurđa Strsoglavac in Vesna Požgaj Hadži.

Vloga in mesto lektorata v programih univerz sta eden od ključnih znakov v napredovanju in promoviranju jezika in kulture določenega naroda. V okviru nekdanjega oddelka za srbohrvaški jezik so se po »jugoslovanskem ključu« zvrstili lektorji iz nekdanje Jugoslavije. Prvi jugoslovanski lektor je bil August Kovačec iz Zagreba. V Bukarešto je prišel jeseni leta 1961 in ostal do leta 1971, ko je obranil svojo doktorsko disertacijo o opisu istroromunskega jezika z naslovom *Descrizione istroromânei attuale*. Od 1972 do 1990 so na podlagi programa o kulturnem sodelovanju delovali naslednji lektorji: Petar Kolundžija, Karmen Milačić (Zagreb), Bogdan Dabić (Sarajevo), Jovo Rašković (Zagreb), Radmila Šofranac (Novi Sad), Davorka Rinčić-Pranjić (Zagreb), Milica Veselinov (Novi Sad) in Elbisa Ustamujić (Sarajevo).

Od 1991 do 1996 je delo lektorja za srbohrvaški jezik in književnost opravljal Miljurko Vukadinović (Beograd), ki je kasneje nadaljeval s predavanji srbskega jezika in književnosti ter tako deloval do leta 2005, od 2006 do danes pa je lektorica za srbski jezik in književnost Lidija Čolević (Novi Sad), ki je leta 2017 tudi doktorirala iz poetike Danila Kiša.³ Po ustanovitvi oddelka za hrvaški jezik leta 1996 so delo hrvaškega lektorja opravljali: Ružica Šušnjara, Marija Lackić, Peter Hacegan in Vesna Podgorac. Poleg navedenih študijskih programov sta med slovanskimi jeziki še dva lektorata: za makedonski in slovenski jezik. Odločitev takratnega predstojnika oddelka Dorina Gamuleska, da se oddelek za srbohrvaški jezik razdeli na dva samostojna oddelka, je pomenila pomemben preobrat v razvoju romunske slavistike; proračunsko povečanje za večje število študentov in profesorjev. Po razpadu nekdanje Jugoslavije smo se med prvimi evropskimi univerzami razmeroma hitro odločili za razdelitev (administrativnega in vsebinskega značaja) in priznali novo jezikoslovno stanje.

V okviru nekdanje Katedre za slovanske jezike in književnosti na Univerzi v Bukarešti je leta 1978 začel delovati lektorat za slovenski jezik. Slovenski jezik ima status fakultativnega oz. neobveznega izbirnega predmeta (kot tretji jezik) na filoloških smereh osnovnih študijev, kar pomeni učenje jezika, kulture in civilizacije v okviru štirih semestrov po dve uri tedensko, ki se zaključijo z izpitom in pridobitvijo potrdila o znanju jezika. Od leta 2016 se v okviru Oddelka za rusko in slovansko filologijo slovenščine lahko učijo tudi študenti prevajalskih smeri v sklopu obveznega izbirnega predmeta (tretji jezik), prav tako štiri semestre po dve uri tedensko, le da je ta uvrščen v dodatek diplomi, ki je, kot je znano, podrobno prikazan pri vsakem posameznem predmetu. Ob vsem tem se, če se sestavi skupina, slovenski jezik poučuje tudi v okviru magistrskega študija balkanistike kot izbirni predmet po štiri ure tedensko.

Prvi lektor za slovenski jezik v Bukarešti je bil Peter Pal, ki je diplomiral na Filozofski fakulteti v Ljubljani, v Bukarešto pa je prišel leta 1978. Ostal je samo leto dni, nato pa je sledil premor do leta 1984. Po vztrajnih prošnjah, ki jih je spodbujala in usmerjala Katedra za slovanske jezike in književnosti, je prišla nova lektorica, Vida Rus, ki je na katedri ostala do leta 1996 in s svojim vztrajnim delom oživila lektorat za slovenski jezik. Vida Rus je svoje delovanje v Bukarešti usmerila na predavanja slovenskega jezika, kulture in civilizacije ter tudi na okrepitev kulturnih odnosov med tema

³ Lidija Čolević, *(De)construcții identitare în proza lui Danilo Kiș*, (teza de doctorat), București, EUB, 2017.

dvema državama. Tako študenti kot predavateljski kader so imeli priložnost, da s posredovanjem lektorata za slovenščino dobijo štipendije iz Slovenije. Poletnih seminarjev so se leta udeleževali priznani slavisti Gheorghe Mihăilă, Mirko Živković, Dorin Gămulescu, Mile Tomić, Octavia Nedelcu, Mihai Mitu, Sorin Paliga idr. Vida Rus je objavila dela, namenjena tako študentom kot drugi romunski publikli: *Curs introductiv de civilizația, literatura și limba slovenă* (Uvodni kurs iz civilizacije, kulture i slovenač kog jezika), *Ghid de conversație român-sloven* (Priručnik za konverz aciju rumunsko-slovenač k) in številne članke, objavljene v strokovnih revijah, npr. *Ungarische Elemente im Serbokroatischen, Filologul sloven Bartolomeu Kopitar, conducătorul științific al lui Vuk Stefanović Karadžić* (Slovenač ki filolog Bartolomeu Kopitar, naučni mentor Vuka Stefanovića Karadžića), *Literatura slovenă în România* (Slovenač ka književnost u Rumuniji). V Bukarešti je obranila tudi doktorat *Convergențe lexico-semantice sud-slave. Evoluția semantică a cuvintelor de origine slavă în limba română comparativ cu cele din limba slovenă* pod mentorstvom slovitega slavista akademika Gheorgheja Mihăile. Etimološka primerjalna tematika, obravnavana v tezi doktorata, je objavljena v strokovnih revijah romunske in slovanske filologije, delo v celoti pa žal ni objavljeno.

Vido Rus je leta 1996 nadomestila Irena Santoro in predavala slovenski jezik do leta 2002. V tem času je nadaljevala dejavnost, ki jo je začela Vida Rus, tako da je lektorat slovenskega jezika pritegnil veliko število študentov, željnih spoznavanja jezika in kulture države, o kateri se zadnje čase vse več govori. Bolj intenzivna je bila tudi izmenjava študentov. Mladi Romuni so se udeleževali poletnih seminarjev, ki jih organizira Univerza v Ljubljani, in mladi iz Slovenije so prihajali na poletne šole romunskega jezika v Bukarešto in Sinaio.⁴ Irena Santoro je avtorica dveh člankov (Santoro 1999, 2000), posvečenih učenju slovenskega jezika v Romuniji, in avtorica zelo uporabnega dvojezičnega slovarja.

Od leta 2002 do 2004 je slovenski jezik v Bukarešti predavala Mojca Šošarko. Nato je prav tako za dve leti (2004–2006) prišla Irena Oder. Od leta 2006 do 2008 je kot lektorica slovenskega jezika delovala Aleksandra Boj, ki je zaključila študij na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od leta 2008 do 2017 je delo lektorja za slovenski jezik na Univerzi v Bukarešti opravljal Boštjan Božič. Od leta 2017 pa na lektoratu za slovenski jezik uspešno deluje mlada sodelavka Katarina Dovč.

Slovenski jezik ima status lektorata, kar pomeni tretji fakultativni jezik v obdobju štirih semestrov po dve uri tedensko. Dosegli smo, da je slovenski jezik poleg jezikoslovne smeri prisoten še na prevajalski. Dve uri tedensko smo uvrstili v obvezni del te smeri in s tem dosegli kontinuiteto in ozaveščanje o pomenu učenja slovenskega jezika.

Po prizadevnem delu lektorata za slovenski jezik, ki obstaja že 40 let,⁵ se postavlja naravno vprašanje o prihodnosti študija jezika male države v svetu globalizacije, kjer se pojavlja vtis, da je

---

4 Eden od njih je Aleš Mustar, bivši študent lektorata za romunski jezik z Univerze v Ljubljani, ki je leta 2000 v Bukarešti obranil doktorat pod mentorstvom akademika Eugena Simiona z naslovom *Dramaturgia lui Teodor Mazilu și Marin Sorescu* (Dramaturgija Teodora Mazila i Marina Soreskua). Mustar je prevajalec romunske književnosti v slovenščino (prevedel je besedila Ane Blandiana, Mircee Cărtărescuja, Dumitruja Țepeneaga) in prevajalec iz slovenščine v romunščino (skupaj z Marianom Ștefănescujem je prevedel antologijo slovenske proze za mlade *Martori suverani*).

5 Na praznovanju 40. obletnice lektorata slovenskega jezika (26. 11. 2018) na naši fakulteti, ki ga je izvrstno organizirala Katarina Dovč, je gostovala delegacija iz Slovenije: red. prof. dr. Roman Kuhar, dekan Filozofske fakultete na Univerzi v Ljubljani, red. prof. dr. Simona Kranjc, predstojnica Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, dr. Mojca Nidorfer-Šiškovič, vodja programa Slovenščina na tujih univerzah, in lektorica dr. Vida Rus.

dovolj znanje angleškega jezika. Čeprav je v Romuniji resnično majhno število poznavalcev in strokovnjakov za slovenski jezik, ki je še upadlo s prezgodnjo smrtjo naše drage sodelavke Eve Catrinescu, dolgoletne lektorice za romunski jezik na Univerzi v Ljubljani, ki je s svojim vztrajnim delom ogromno prispevala k zblževanju naših jezikov, kultur in narodov, zanimanje obstaja. Da bi pospremili strokovnjake na akademski nivo, moramo dvigniti status lektorata z ravni tretjega, to je izbirnega jezika, in akreditirati B študij. Čeprav je akreditacija možna zgolj pod pogojem, da imamo poleg lektorja iz Slovenije še lasten kader, se v letih, ki sledijo, to lahko uresniči. V mislih imam predvsem Alino Irimia, absolventko hrvaščine, poznavalko slovenskega jezika, ki je trenutno doktorandka s temo iz slovenske sodobne književnosti. Upam, da bomo s pomočjo Univerze v Ljubljani, Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik in drugih slovenskih in romunskih ustanov slavili 50. obletnico obstoja Oddelka za slovenski jezik.

Literatura

- GĂMULESCU, Dorin, 1983: *Influențe românești în limbile slave de sud*. Bukarešta: Editura Științifică și Enciclopedică.
- MIHĂILĂ, Gheorghe, 1962: Locul lui Fr. Miklosich în studierea elementelor slave din limba română. *Romanoslavica* VI. Bukarešta. 209–220.
- MIHĂILĂ, Gheorghe, 1973: Studiile fundamentale ale lui Fr. Miklosich. *Studii de lexicologie și istorie a lingvisticii românești*. Bukarešta. 170–172.
- RUS, Vida, 1987: Ungarische Elemente im Serbokroatischen. *Studii și cercetări lingvistice* 5. 452–455.
- RUS, Vida, 1987: Slovenistika v Romuniji. *Slavistična revija* 35/2. 221–223.
- RUS, Vida, 1988: Savantul sloven Bartolomeu Kopitar, îndrumătorul științific al lui Vuk Stefanović Karadžić. *Romanoslavica* XXVI. 129–137.
- RUS, Vida, 1989: *Curs introductiv de civilizația, literatura și limba slovenă*. Bukarešta: Tipografia Universității din București.
- RUS, Vida, 1997: *Ghid de conversație român-sloven/Romunsko-slovenski vodič*. Bukarešta: Vremea.
- RUS, Vida, 2009: *Dicționar român-sloven*. Bukarešta: Paideia.
- RUS, Vida, FRÂNCU, Victoria, 1985: Slovenska književnost v Romuniji. *Slavistična revija* 33/4. 446–470.
- SANTORO, Irena, 1999: Slovenistika na Univerzi v Bukarești. *Center za slovenščino kot tuji jezik*. Ljubljana: Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 53–56.
- SANTORO, Irena, 2000: Slovenščina na Univerzi v Bukarești. *Romanoslavica* XXXVI. 241–244.
- SANTORO, Irena, 2006: *Romunsko-slovenski in slovensko-romunski slovar/Dicționar român-sloven și sloven-român*. Ljubljana: Orbis.